

นักวิจัย มก. ศึกษาคุณค่าอาหารพื้นบ้านมีฤทธิ์ต้านสารอนุมูลอิสระสูง ลดโรคอัลไซเมอร์ มะเร็ง

นักวิจัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ศึกษาพบอาหารไทยพื้นบ้านมีส่วนผสมของสมุนไพรที่มีคุณค่าต่อสุขภาพ แม้ผ่านการหุงต้มแล้วยังคงประโยชน์สามารถต้านสารอนุมูลอิสระชะลอความแก่ และยังมีวิตามินซีสูง รับประทานเป็นประจำช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันต่อร่างกาย

นางสาวเพลินใจ ตังคณะกุล และ นางสาวเกศศิณี ตระกูลทิวกกร นักวิจัยจากฝ่ายวิจัยโภชนาการและสุขภาพ สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เผยว่า อาหารไทยมีคุณค่าต่อสุขภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจและนิยมรับประทานอาหารไทยมากขึ้น การทดสอบเพื่อหาสารที่เป็นประโยชน์ในผักพื้นบ้านและเครื่องเทศสมุนไพรจึงถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นหัวข้อวิจัยในครั้งนี้ โดยคณะวิจัยได้ทำการทดสอบศักยภาพอาหารไทยในการต้านสารอนุมูลอิสระชนิดหนึ่ง คือ DPPH radical (1,1 Diphenyl 2-picrylhydrazyl) ซึ่งเป็นสารอนุมูลอิสระที่มีความเสถียร พบว่าอาหารไทยหลายชนิดที่มีสมุนไพรเป็นส่วนประกอบแม้ผ่านการหุงต้มแล้วยังคงมีฤทธิ์ต้านสารอนุมูลอิสระ และมีสารประกอบฟีนอลิกอยู่ ซึ่งสารทั้งสองตัวนี้จะช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการเป็นภาวะความจำเสื่อมหรืออัลไซเมอร์ ระบบภูมิคุ้มกันลดลง และโรคมะเร็ง เป็นต้น

ตารางที่ 1 ฤทธิ์ต้านสารอนุมูลอิสระ และปริมาณสารประกอบฟีนอลิกของอาหารไทย

ชนิดผลิตภัณฑ์	ฤทธิ์ต้านสารอนุมูลอิสระ (มก. วิตามินซี เปรียบเทียบ/อาหาร 100 กรัม)	ปริมาณสารประกอบฟีนอลิก (มก. กรดแกลลิกเปรียบเทียบ/อาหาร 100กรัม)
น้ำปรุงรสหอมหมาก	28.20	105.67
น้ำปรุงรสชูฉี	17.39	72.97
ผัดพริกขิงหมู	40.16	145.93
คั่วกลิ้งหมู	31.38	131.10
น้ำปรุงรสหมีกะทิ	20.11	108.58
น้ำปรุงข้าวซอยเนื้อ	15.43	60.47
น้ำปรุงรสเส้นเล็กผัดซีเม่า	42.11	80.52
น้ำปรุงรสผัดหมีปักษ์ใต้	28.11	95.78

จากการทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระชนิดที่ก่อให้เกิดปัญหาในร่างกายมนุษย์ ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสันดาปของออกซิเจนในขบวนการหายใจ คือ ซุปเปอร์ออกไซด์ (O_2^-) สารอนุมูลไฮดรอกไซด์ (HO^{\cdot}) หรือได้รับจากอาหาร คือ สารอนุมูลเปอร์ออกไซด์ (ROO^{\cdot}) พบว่าสมุนไพรที่นำมาประกอบอาหารทำเครื่องแกง เช่น พริกหอมแดง ตะไคร้ และ ข่า มีสรรพคุณในการขจัดสารอนุมูลอิสระ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2 ซึ่งแสดงศักยภาพด้วยตัวเลขเรียงตามลำดับ คือ 1 = ดีที่สุด (strong) , 6 = ดีน้อยที่สุด (weak)

ตารางที่ 2 ส่วนประกอบของเครื่องแกง ในการจัดสารอนุมูลอิสระชนิดต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาในร่างกาย

	เครื่องแกง	สารอนุมูลอิสระชนิด ซูเปอร์ออกไซด์ (O ₂)	สารอนุมูลอิสระชนิด อนุมูลไฮดรอกไซด์ (HO)	สารอนุมูลอิสระชนิด อนุมูลเปอร์ออกไซด์ (ROO)
เทียบฤทธิ์ตัว ต่อตัว	พริก	3	4	2
	หอมแดง	4	2	4
	ตะไคร้	2	3	1
	ข่า	1	1	3
เข้าคู่กันแล้ว ใครดีกว่า	พริก + หอมแดง	6	4	6
	พริก + ตะไคร้	5	3	2
	พริก + ข่า	2	2	3
	หอมแดง + ตะไคร้	4	5	4
	หอมแดง + ข่า	1	1	5
	ตะไคร้ + ข่า	3	6	1
ทีละ 3 หมู่ ไหนเด่นกว่า	พริก + หอมแดง + ตะไคร้	4	2	3
	พริก + หอมแดง + ข่า	3	1	4
	พริก + ตะไคร้ + ข่า	2	4	1
	หอมแดง + ตะไคร้ + ข่า	1	3	2

จากผลวิจัยดังกล่าวจึงสามารถยืนยันได้ว่าอาหารไทยพื้นบ้านอุดมไปด้วยสมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และยังมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวด้านรสชาติที่มีทั้งความเผ็ด เค็ม หวาน และเปรี้ยว ผสมผสานอย่างกลมกลืนในอาหารชนิดเดียวซึ่งแตกต่างจากอาหารของชาติอื่น และเสน่ห์ของอาหารไทยอีกอย่างหนึ่งก็คือกลิ่นหอมของเครื่องเทศสมุนไพรซึ่งสร้างความประทับใจให้กับชาวต่างชาติ และที่สำคัญพืชผักต่าง ๆ ที่นำมาปรุงอาหารยังเป็นแหล่งของสารต้านอนุมูลอิสระและสารประกอบฟีนอลิก ดังผลงานวิจัยที่แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ฤทธิ์ต้านสารอนุมูลอิสระ และปริมาณสารประกอบฟีนอลิก ของส่วนผสมในผลิตภัณฑ์อาหารไทย

พืช สมุนไพร เครื่องเทศ	ฤทธิ์ต้านสารอนุมูลอิสระ (มก. วิตามินซีเปรียบเทียบกับ/อาหาร 100 กรัม)	ปริมาณสารประกอบฟีนอลิก (มก. กรดแกลลิกเปรียบเทียบกับ/อาหาร 100 กรัม)
ผักคะน้า (ก้าน + ใบ)	31.50	109.01
รากผักชี	16.78	54.17
ผักชี (ก้าน + ใบ)	86.98	167.05
กระเทียม	9.38	21.31
พริกไทยอ่อน	105.24	247.67
หอมแดง	10.56	67.73
ถั่วอก	7.67	59.07
โหระพา	129.47	147.67

พืช สมุนไพร เครื่องเทศ	ฤทธิ์ด้านสารอนุมูลอิสระ (มก. วิตามินซีเปรียบเทียบ/อาหาร 100 กรัม)	ปริมาณสารประกอบฟีนอลิก (มก. กรดแกลลิกเปรียบเทียบ/อาหาร 100 กรัม)
ใบกะเพราขาว	319.32	328.49
ใบกุยชै	12.11	39.92
กะหล่ำปลี	6.62	27.79
พริกเหลือง (ใหญ่)	105.16	174.03
พริกชี้ฟ้าแดง	91.80	154.46
พริกจินดา	124.24	254.46
แคร์รอต	0.96	11.28
ใบมะกรูด	152.21	518.60
ตะไคร้	128.59	114.15
ข่า	103.81	153.68
กระชาย	63.38	131.40
ขมิ้น	1126.12	1340.70
ขิง	183.32	222.38
ผงกะหรี่ตราปิ่นไขว้	203.43	418.31
ยี่ห่วย (คั่ว)	145.03	266.57
ลูกผักชี (คั่ว)	93.54	136.63
พริกชี้หนูแห้ง (บด)	74.78	481.40
ผิวมะกรูด	88.44	476.16

จากผลการวิจัยทำให้ผู้ประกอบการด้านอาหารไทยส่งออกหันมาผลิตและส่งออกอาหารไทยเพื่อสุขภาพกันมากขึ้น ด้วยปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของมนุษย์ในปัจจุบันส่งผลให้คนทั่วโลกหันมาใส่ใจเรื่องอาหารการกินมากขึ้นทำให้พืชผักสมุนไพรในบ้านเราเป็นที่รู้จักของชาวต่างชาติ แต่ทุกวันนี้ผลิตภัณฑ์อาหารไทยที่ผลิตและส่งออกไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศนั้นส่วนใหญ่เป็นอาหารไทยชนิดเดิม ๆ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี ได้แก่ ต้มยำ แกงเขียวหวาน ต้มข่าไก่ ผัดไทย แกงเผ็ดไก่ เป็นต้น เสมือนว่าอาหารไทยมีอยู่ไม่กี่ชนิด ทั้ง ๆ ที่ยังมีอาหารไทยอีกหลายชนิด ซึ่งเป็นที่ยอมรับของชาวต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากอาหารภาคเหนือที่มีเอกลักษณ์ อาทิ น้ำพริกอ่อน และข้าวเหนียวดำเปียก เป็นต้น จึงทำให้ผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้มีมูลค่าต่อหน่วยสูงควรแก่การสนับสนุนในการผลิตและส่งออก แต่ทั้งนี้อาหารไทยกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีการพัฒนาส่งเสริมด้านการวิจัยตลาดความต้องการของผู้บริโภคและพฤติกรรมของผู้บริโภคอาหารอย่างเป็นระบบ การพัฒนาอาหารไทยชนิดใหม่ ๆ ให้บรรลุเป้าหมายก็คือการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปชนิดพร้อมบริโภคและชนิดพร้อมปรุงอยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคในตลาดต่างประเทศ และอยากให้ทุกคนหันมาสำรวจตัวเองว่าในหนึ่งวันได้รับประทานผักประเภทอะไรบ้าง และต่อไปนี้จะต้องรับประทานผักชนิดใดเพิ่มขึ้นบ้างเพราะสุขภาพที่ดีเริ่มต้นจากอาหารที่คุณกิน